

Vážení čtenáři,

nákladní doprava má významné dopady na životní prostředí, kvalitu života, bezpečnost silničního provozu a atraktivitu měst – a ovlivňuje i rozhodování obyvatel, zda jezdit na kole, chodit pěšky, nebo raději jezdit autem. Management mobility spojuje mnohé partnery a dotčené strany a je nepostradatelnou částí chytré logistiky: pomůžeme vám nalézt nástroje řízení mobility, s jejichž pomocí se logistika může stát chytrou a udržitelnou.

Tato e-aktualita vznikla ve spolupráci s projektem **SMARTSET** (2013-2016).

Chytrá logistika: výzva pro města

Source: www.eltis.org

Nákladní doprava sestává z řady různých služeb a sektorů, například dodávek do maloobchodů, doručování balíčků a kurýrních služeb, zásobování stavenišť či svozu domovního odpadu. Každý z nich má své charakteristiky a požadavky. Požadavky na přepravu nákladů ve městech se zvyšují spolu s rostoucím počtem obyvatel měst a zvyšující se specializací městské ekonomiky s globálním rozdělením výroby a s tím související nákladní dopravy. Ve městech je přeprava nákladů zodpovědná za až 20% objemu dopravy a 50% emisí skleníkových plynů.

Do přepravy nákladů ve městech vstupuje velké množství subjektů: městské úřady, obyvatelé, návštěvníci, turisté, výrobci, přepravci, příjemci zboží (prodejci i zákazníci) a provozovatelé dopravy. Jejich zájmy se mohou velmi lišit, a proto mohou obvyklá opatření MM, jako jsou osvěta, motivace a dialog, být velmi užitečná k dosahování efektivnosti rozvozu, čímž vzniká všestranně výhodná situace.

Lokální síť pro nákladní dopravu

Source: www.eltis.org

V rámci lokální sítě pro nákladní dopravu vznikají pravidelné interakce a setkání mezi všemi zainteresovanými stranami.

- Slovinská **Lublaň** vedla města v rámci projektu **CIVITAS ELAN** k založení vlastních lokálních sítí pro nákladní dopravu. Aktivní účast v síti pro nákladní dopravu byla v každém z měst oficiálně potvrzena dohodou jednotlivých členů.
- Britská města **Norwich** a **Brighton and Hove**, obě členská města CIVITAS, i přesto měla potíže s motivací provozovatelů nákladní dopravy k docházce na pravidelná setkání.
- Někdy je zapotřebí k zapojení všech dotčených stran i konkrétní střet zájmů nebo společný problém. V nizozemském **Rotterdamu** se úmysl magistrátu zavést časová omezení vjezdu setkal se silným odporem ze strany nákladních dopravců i jiných stran. Tento střet však vyústil v konstruktivní spolupráci, jež položila základ pro další kroky k zavedení nízko-emisních zón a čistých vozidel.
- Olympijské hry v roce 2012 v Londýně ohromně podpořily myšlenku spolupráce a pozitivního zapojování a vedly ke vzniku **Fóra pro nákladní dopravu**, jež se nadále dvakrát do roka schází a navazuje na tuto pozitivní zkušenost za účelem vytvoření **systému nákladní dopravy pro Londýn**.
- Lokální síť pro nákladní dopravu jsou též výbornou platformou pro společnou tvorbu strategického městského Plánu nákladní dopravy (např. **Londýnský dopravní plán**), jenž by v ideálním případě měl být součástí Plánu udržitelné městské mobility (SUMP) města.

Plány doručování a servisu

Source: www.civitas.eu

Na úrovni jednotlivých podniků mohou úřady podporovat využívání tzv. **Plánů doručování a servisu (DSP)**. Organizace Transport for London takový plán vypracovala **pro jednu ze svých budov** a docílila snížení počtu cest doručovacích vozidel o 20-40% (podle typu dodávky). Na svých webových stránkách uvádí: „DSP je v podstatě ekvivalentem plánu cest do práce v nákladním provedení. Zvyšuje bezpečnost, efektivitu a spolehlivost dodávek na dané místo. Rozpozná též zbytečné cesty a dodávky, které lze uskutečnit udržitelnějšími způsoby, čímž pomáhá snižovat kongesci a dopady přepravy nákladů na životní prostředí. Plán DSP zahrnuje řadu opatření, mimo jiné omezení počtu cest doručovacích vozidel, konsolidaci dodávek a navýšení doručovacích činností mimo pracovní dobu.“

Online nákupy a vyzvedávací místa

Opakovaným pokusům o doručení zásilek do domu lze zamezit vznikem automatických vyzvedávacích míst, jako např. u **LP EXPRESS service** v Litvě a **DHL PackStations** v Německu. Rakouská pošta díky **Schránkám na příchozí poštu** dokonce umožnila doručování balíčků do domu, i když příjemce není doma. Tím odpadá nutnost opakovaných pokusů o doručení nebo doručování zásilek sousedům či na jiná místa.

Nicméně je rozumné popřemýšlet o tom, zda je vhodné podporovat obyvatele měst v nakupování online s dovážkou zboží do domu. Studie z britské **Univerzity v Newcastleu** a německé **Göttingenské univerzity** ukazují, že aby nakupování online bylo udržitelnější než cesta do obchodu, je nutná určitá vzdálenost obchodu od domu nebo určitý objem zboží.

Projekt SMARTSET

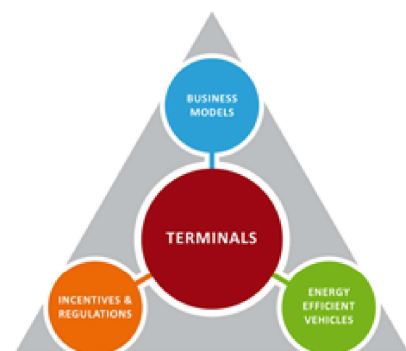

Cílem projektu **SMARTSET** je ukázat, jak lze přepravu nákladů v evropských městech a regionech učinit energeticky efektivnější a udržitelnější prostřednictvím lepšího využívání překladišť jak pro dálkovou dopravu, tak i pro rozvážku na „posledním kilometru“. Tato překladiště se nazývají městská konsolidační střediska.

Struktura projektu SMARTSET vychází z trojice klíčových aspektů:

- Tržní podnikatelské modely za účelem vzniku životaschopných a soběstačných překladišť.
- Stimuly a regulace k přechodu na energeticky efektivní městskou nákladní dopravu.
- Uspřádání využití intermodální dopravy a čistých a energeticky efektivních vozidel k rozvážce na posledním kilometru.

Partneři na naplnění tohoto cíle pracují v osmi aplikačních lokalitách: německém **Berlíně**, italském **Forlì**, švédském **Göteborgu**, rakouském **Štýrském Hradci**, italském **Římě**, švédském **Sundsvall**, na britské **Univerzitě v Newcastleu** a v italské společnosti **Interporto Padova S.p.A.** Projekt SMARTSET v aplikačních lokalitách zakládá lokální síť pro nákladní dopravu s organizacemi, jež mají potenciál významně ovlivnit nástup udržitelné městské nákladní dopravy. V rámci projektu též vznikají národní síť v zemích s aplikačními lokalitami a evropskou síť, jejímiž členy jsou ostatní zájemci z řad měst a regionů i politiků na úrovni EU. Více podrobností o těchto sítích naleznete na **webu SMARTSET** nebo v **Plánu síťové spolupráce SMARTSET**.

Click on the picture to enlarge.

Vznik udržitelných podnikatelských modelů v rámci projektu SMARTSET

Podnikatelské modely SMARTSET jsou koncipovány tak, aby překonávaly několik překážek na cestě k chytré logistice:

- nemožnost nastavení životaschopných cen a nákladů po ukončení veřejného financování;

Source: www.eltis.org

- nedostatečné vymáhání regulačních programů podporujících zkušební provoz;
- neoptimální umístění městských konsolidačních středisek;
- nedostatečný závazek relevantních dotčených stran v rámci dopravního řetězce, například významných dopravců a expresních kurýrních služeb.

Prvním krokem při tvorbě podnikatelského modelu v každém městě bude založení lokální sítě pro nákladní dopravu. Tuto skupinu budou tvořit úředníci města, zástupci komerčních organizací a nákladních dopravců. Základ koncepce zvané „šablona podnikatelského modelu“ tvoří devět stavebních kamenů, které řeší čtveřici hlavních aspektů podnikání: zákazníky, nabídku, infrastrukturu a finanční schůdnost (viz [Ukázkové projekty v malém – akční plán a návod pro zahájení a realizaci ukázkového podnikatelského modelu](#)).

Městská konsolidační střediska

Source: www.civitas.eu

Konsolidační střediska jsou jen obtížně realizovatelná, když se zakládají shora z pohledu městské logistiky (viz tuto [studii Univerzity v Newcastleu](#)) a pro firmy a dopravce musí být účast jednoznačně výhodná.

- U partnera projektu SMARTSET, obřího logistického centra [Interporto Padova](#) v Itálii představuje velkou výhodu [rozvážková služba na posledním kilometru](#) pomocí vozidel poháněných metanem a elektřinou, kterou poskytují též ostatním přepravním společnostem.
- Nicméně pro města [Göteborg \(Švédsko\)](#) a [Utrecht \(Nizozemsko\)](#) bylo obtížné získat místní firmy a maloobchodce k účasti v programech městských konsolidačních středisek.
- Italské město [Parma](#) dalo provozovatelům na výběr: provádět rozvážku ve městě mohou buď vlastními vozidly schválenými podle řady kritérií udržitelnosti, nebo své zboží předají městskému distribučnímu středisku, jež je konsoliduje a do města doručí.
- V britském [Norwichi](#) získala vozidla doručující zásilky z překladiště zvláštní výhodu: měla povolenu jízdu v pružích pro autobusy, což vedlo k průměrné úspoře cestovní doby ve špičkách o 1,8 minuty.
- V rakouském [Štýrském Hradci](#) se kontejnery dovážející konsolidované dodávky do velkého obchodního domu ve městě používaly též k odvozu odpadových materiálů z města. K účasti v programu existovaly motivační stimuly, například zvláštní dodací lhůty.
- Zvláště obtížná je konsolidovaná distribuce čerstvého zboží, například potravin a nápojů, jež se zpravidla k zajištění čerstvosti doručují několikrát týdně. Ve švédském městě [Borlänge](#) byla distribuce potravin do škol, mateřských školek a domů s pečovatelskou službou převzata od dodavatelů potravin a konsolidována v jediném distribučním středisku.
- Belgické město Brusel investovalo do zřízení [ústředního tržiště s čerstvým zbožím](#). Přestože nebylo snadné tržiště zorganizovat tak, aby zohlednilo zájmy velkoobchodů i maloobchodců, je v současné době soběstačné.

Source: www.civitas.eu

Informace, osvěta, stimuly

Photo by Mikael Colville-Andersen – Source: [www.cyclelogistics.eu](#)

V [přehledu aktuálních stimulů a regulací](#) projektu SMARTSET se doporučuje, aby stimulační a regulační opatření k dosažení maximální účinnosti šly ruku v ruce a používaly se společně. Efektivnější a udržitelnější městskou logistiku mohou usnadnit informační a osvětové iniciativy směřované vůči firmám a dopravcům.

- Nové středisko městské mobility v Göteborgu nabídlo firmám bezplatné konzultace o dostupných dopravních alternativách a možnostech snižování objemu dopravy pomocí konsolidace objednávek kancelářských potřeb. Firmy snížily četnost dovážky až o 80%. Město k upevnění tohoto opatření zavedlo dodatečná [kritéria dostupnosti na základě využitelnosti vozidel](#) a stimuly pro dodavatele, dopravce a prodejce ke koordinaci a konsolidaci svých dodávek.
- Vlámský ministr dopravy v Belgii zahájil osvětovou [kampaň](#) pro firmy o službách cyklistických kurýrů, protože jedna [vlámská studie](#) ukázala, že cyklokurýři mají velký ekonomický potenciál.
- Velmi jednoduché a levné opatření k optimalizaci městské logistiky je podávání kvalitních informací dopravcům. V britském [Winchesteru](#) firmám a čerpacím stanicím ve městě distribuovali nákladní mapky s vyobrazením tras, cílových míst a omezení. Uživatelé tuto službu velice ocenili.

Source: www.eltis.org

Source: www.eltis.org

- Projekt Evropské unie [Cyclelogistics](#) (2011-2014) zavádí řadu opatření k propagaci změny druhu dopravy u nakupujících, mimo jiné [kampaně nakupování na kole](#), informace o nákupu přívěsů, tašek na kola a nákladních kol i o kvalitním parkování kol a dalších zařízeních u prodejen. Projekt již má pokračování zvané CYCLELOGISTICS AHEAD a na jeho činnost navazuje též [Evropská federace cyklistické logistiky](#).

Za zmínku dopravcům určitě stojí též několik experimentů s alternativními vozidly, například:

- Nákladní jízdní kola na sběr odpadového papíru v rumunské [Bukurešti](#).
- Elektrické užitkové vozidlo [MicroCarrier](#) k doručování balíčků v Berlíně.
- Tramvaj pro svoz velkoobjemového odpadu, např. starého nábytku, ve švýcarském [Curychu](#).
- Čluny k zavážení supermarketů v [Paříži](#) nebo „Pivní člun“ v nizozemském Utrechtu, který zaváží pivo do restaurací.

Související literatura

- [SMARTSET download centre](#)
- [EC study on urban freight transport \(2012\)](#)
- UN Habitat (2013). [Planning and design for sustainable urban mobility – Chapter 4 : Urban goods transport](#)
- CIVITAS (2010): [Policy Advice Note n°5 Logistics and Freight Distribution](#)
- EPOMM e-update (2012): [e-update on Cycle logistics](#)
- [European Cycle Logistics Federation](#)
- SUGAR project (2011). [City Logistics Best Practices: a Handbook for Authorities](#)
- STRAIGHTSOL project (2014). [Strategies and measures for smarter urban freight solutions](#)
- ENCLOSE project (2014): [Electric Fleets in Urban Logistics](#)
- [BESTFACT.net:portal of freight transport best practices, contacts and policies](#)
- BESTUFS project (2007). [Good Practice Guide on Urban Freight Transport](#)
- [Other EU projects on freight](#)

Nadcházející akce

- **Závěrečná konference Stepping Stones - How to make Mobility Patterns more sustainable**
18.-19. září 2014, Krakov, Polsko
[Registration and Conference Information](#)
- **Konference MODUM - Building the Bridge from Research to Sustainable Urban Transport Management -**
24. září 2014 - Nottingham, Velká Británie
www.modum-project.eu
- **Závěrečná konference ENCLOSE**
22. října 2014 – Brusel, Belgie
www.enclose.eu
- **Konference Polis**
27.-28. listopadu – Madrid, Španělsko
www.polisnetwork.eu

Pro více událostí prosím navštivte [L]EPOMM kalendář.

ECDMM 2014

allinx

feedback

subscribe

unsubscribe

fullscreen

news archive